

17.10.2016

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
PL 210
00281 Helsinki
Johtaja Tarja Holli
tarja.holi@valvira.fi

Tehy ry
Suomen Bioanalytikkoliitto ry

Kannanotto kliinisten laboratorioiden ammattihenkilöiden pätevyyteen

Tehy ry ja Suomen Bioanalytikkoliitto ry ovat huolissaan suuntauksesta, jossa kliinisissä laboratorioissa työskentelevien laboratoriohoitajien/bioanalytikkojen tehtäviä pyritään korvaamaan muilla terveydenhuollon ammattihenkilöillä, kuten lähi- tai perushoitajilla. Esimerkiksi HUSLAB on tänä syksynä hakenut preanalytiikkaan perus- tai lähihoitajia. Tästä Suomen Bioanalytikkoliitto ry on toimittanut erillisen kannanoton (LIITE 1).

Monipuolinen näytteenotto, sydäntäntutkimus, asiakkaiden ohjaus ja opetus sekä vierianalytiikka ja näytteiden käsittely ovat vaativia laboratoriotyön osa-alueita, joiden laadukas suorittaminen vaatii koko laboratorioprosessin tuntemusta potilasturvallisuuden takaamiseksi.

Bioanalytikko on näytteenoton asiantuntija Suomessa

Kliiniseen laboratoriotoimintaan koulutetaan Suomessa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita bioanalytikkoja laillistetuiksi terveydenhuollon ammattihenkilöiksi.

Bioanalytikkokoulutuksen opetussuunnitelmassa on pelkästään näytteenotto toiminnan perusteisiin liittyviä teoreettisia ja käytännön opintoja noin 25 opintopistettä (Metropolia AMK:n OPS 2016). Sen lisäksi näytteenotto sisältyy kaikkiin ammattiaineisiin ja käytännön harjoitteluihin. Laajat perusopinnot antavat perustan näytteenotto toimintaan liittyvien ilmiöiden ymmärtämiseen ja hallintaan laaja-alaisesti.

Koulutuksensa perusteella laboratoriohoitaja/bioanalytikko kykenee arvioimaan jo näytteenotto tilanteessa, onko kyseiseen näytteenottoon kuuluva esivalmistelu asianmukaisesti onnistunut. Tämän lisäksi hän tietää muut analysointiin oleellisesti vaikuttavat tekijät, mm. lääkeaineiden vaikutuksen laboratoriotutkimusten tuloksiin sekä mahdolliset muut tutkimustulosten luotettavuutta heikentävät tekijät ja kykenee arvioimaan voidaanko näyte ottaa ja onko otettu näyte tutkimuskelpoinen.

Vertailun näkökulmasta voidaan todeta, että ammattikorkeakoulun hoitotyön opintoihin kuuluu kliinisen mikrobiologian ja laboratoriotutkimusten opintoja noin 3-4 op laajuutena tutkinnon sisällä (sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, kättilön, ensihoitajan tutkinnot). Lisäksi sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon (tutkintonimike lähihoitaja) osaamisalakohtaisiin opintoihin

(sairaanhoito ja huolenpito) kuuluva kriteeri verisuoninäytteenotossa toimiminen käsittää vain noin muutaman tunnin opetustilanteen ja koskee vain niitä opiskelijoita, jotka valitsevat ko. osaamisalan. Lisäksi valinnaisen tutkinnon osana on osalla lähihoitajaopiskelijoista mahdollisuus valita näytteenottoon liittyviä opintoja. Tarjonta niihin on kuitenkin rajattua.

Uuden työntekijän perehdytys keskeistä potilasturvallisuuden takaamiseksi

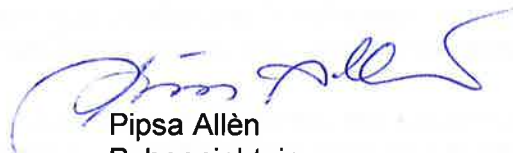
Tehyn teki keväällä 2016 kyselyn laboratoriolaitoksissa työskenteleville jäsenilleen (N=1909). Kyselyn mukaan noin 90% vastaajista olivat koulutukseltaan joko laboratoriohoitajia tai bionalyttikoita. Muut vastaajat edustivat joko lähihoitajan tai sairaanhoitajan koulutuksen saaneita ammattihenkilöitä. Kyselyn perusteella voitiin osoittaa, että perehdytys- ja jatkuvan ammatillisen kehittymisen käytäntöjä tulee kehittää laboratoriolaitoksissa. Noin 35% vastaajista oli sitä mieltä mielestä, että uuden työntekijän perehdytysohjelman toteuttaminen ei ollut systemaattista tai systemaattisuudesta ei ollut tietoa. Lisäksi lähes puolet vastaajista ilmoitti, että perehdytysohjelmassa ei huomioida uuden työntekijän ammatti- tai koulutustaustaa, vaan se toteutetaan samanlaisena riippumatta hänen ammattitaustastaan. Huolestuttavaa oli myös täydennyskoulutukseen pääsyn vaikeus. Yli puolet vastaajista kertoi pääsevänsä ammatilliseen täydennyskoulutukseen harvemmin kuin kerran vuodessa.

Näiden seikkojen valossa Tehy ry ja Suomen Bioanalyttikko ry pyytävät Valviralta näkemyksiä siitä, millaisella osaamisella voi työskennellä laillistetun laboratoriohoitajan tehtävissä kliinisisissä laboratorioissa Suomessa ja miten työnantajan tulisi varmistaa riittävä pätevyys näihin tehtäviin?

Helsingissä 17.10.2016



Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry



Pipsa Allén
Puheenjohtaja
Suomen Bioanalyttikkoliitto ry

Yhteydenotot:
Juha Kurtti
Tutkimuspäällikkö, Tehy ry
juha.kurtti@tehy.fi
P. 0505869460

Suomen Bioanalytikkoliitto ry
Pipsa Allén
puheenjohtaja
PL 110
00060 Tehy
puh.044-0467747

27.09.2016

HUSLAB
Riitta Pekki
Anu Rasinsalo
Piia Aarnisalo

Arvoisa vastaanottaja

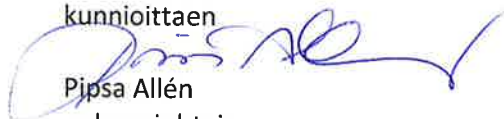
Olemme bioanalytikkojen/laboratoriohoitajien ammatillisena edunvalvontajärjestönä saaneet useita yhteydenottoja koskien hakuilmoitusta, jossa haetaan lähihoitajaa tai perushoitajaa preanalytiikkaan HUSLABin Kirkkonummen laboratorioon työskentelemään laillistetun laboratoriohoitajan tehtävälueilla.

Monipuolinen näytteenotto, sydämfilmien otto, asiakkaiden ohjaus ja opetus sekä vierianalytiikka ja näytteiden käsittely ovat vaativia laboratoriotyön osa-alueita, joiden laadukas suorittaminen vaatii koko laboratorioprosessin tuntemusta potilasturvallisuuden takaamiseksi.

Vaadimme kirjallista vastausta niistä syistä, joiden johdosta olette päätyneet hakemaan tehtävään muuta kuin laillistettua laboratoriohoitajaa.

Vaadimme hakuprosessiin muutosta siten, että myös laillistettujen laboratoriohoitajien on mahdollisuus hakeutua avoimna olevaan tehtävään.

kunnioittaen



Pipsa Allén
puheenjohtaja
Suomen Bioanalytikkoliitto ry